

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27.02.1994, sp. zn. 11 Tz 24/94, ECLI:CZ:VSPH:1994:11.TZ.24.1994.1

Číslo: 41/1995

Právní věta: Při stanovení trestu podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nejde o řízení, které by bylo součástí trestního stíhání obviněného, a soud proto nepřihlíží k rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii, ke kterým došlo po původním rozhodnutí o vině a trestu.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 27.02.1994

Spisová značka: 11 Tz 24/94

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Rehabilitace soudní

Předpisy: 119/1990 Sb. § 2 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 41/1995 sb. rozh.

Při stanovení trestu podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nejde o řízení, které by bylo součástí trestního stíhání obviněného, a soud proto nepřihlíží k rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii, ke kterým došlo po původním rozhodnutí o vině a trestu.

(Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 12. 1994 sp. zn. [11 Tz 24/94](#))

Vrchní soud v Praze zamítl podle § 268 odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona podanou ministrem spravedlnosti České republiky v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 sp. zn. Rt 1293/91.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 31. 3. 1982 sp. zn. 5 T 61/82 byl obviněný J. K. uznán vinným trestnými činy opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. a únosu podle § 219 odst. 1 tr. zák. a odsouzen podle § 109 odst. 2 a § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v

trvání dvou roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny. Současně byl obviněnému podle § 51 odst. 2 tr. zák. uložen trest propadnutí majetku.

Trestného činu opuštění republiky se obviněný J. K. dopustil podle obvodního soudu tím, že se od 2. 6. 1980 bez povolení čs. úřadů zdržoval mimo území ČSSR, trestného činu únosu tím, že dne 15. 5. 1980 převzal od své bývalé manželky J. K. nezletilou dceru Z. K., nar. 1977, s tím, že s dcerou odjede na chatu, přičemž s ní vycestoval do NSR, ačkoli rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 15. 5. 1979 sp. zn. 9 C 305/78 byla nezletilá dcera svěřena do výchovy a výživy matce J. K.

Odsuzující rozsudek nabyl právní moci ohledně obviněného J. K. dne 23. 4. 1982.

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 1. 2. 1989 sp. zn. 5 T 61/82 bylo podle § 368 tr. ř. rozhodnuto, že obviněný J. K. je účasten amnestie prezidenta republiky z 27. 10. 1988, a podle čl. I odst. 1 písm. c) rozhodnutí prezidenta republiky o této amnestii mu byl prominut (celý) nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání dvou roků, uložený mu za trestný čin opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. shora citovaným odsuzujícím rozsudkem.

Toto usnesení nabylo právní moci dne 25. 4. 1989.

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 7. 11. 1991 sp. zn. Rt 1293/91 byl podle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o soudní rehabilitaci prohlášen za zrušený výrok o vině obviněného J. K. trestným činem opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. z pravomocného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 31. 3. 1982 sp. zn. 5 T 62/82, jakož i veškerá další rozhodnutí v téže trestní věci obsahově na tento výrok navazující k datu jejich vydání.

Podle § 2 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci bylo trestní stíhání pro trestný čin opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. zastaveno. Podle téhož ustanovení byl obviněnému J. K. za rehabilitací nedotčený trestný čin únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák. stanoven podle vzájemného poměru závažnosti nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání osmi měsíců.

Toto usnesení nabylo právní moci dne 31. 3. 1992.

Proti shora citovanému pravomocnému usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze 7. 11. 1991 sp. zn. Rt 1293/91, pokud jím byl podle § 2 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., obviněnému J. K. za rehabilitací podle § 2 odst. 1 téhož zákona nedotčený trestný čin únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák. uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání osmi měsíců, podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch tohoto obviněného stížnost pro porušení zákona.

Podle názoru stěžovatele byl napadenou částí shora citovaného pravomocného usnesení porušen v neprospěch obviněného J. K. zákon v ustanovení § 2 odst. 2 věty druhé zákona číslo 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve vztahu k ustanovení § 223 odst. 1 tr. ř. per analogiam, § 11 odst. 1 písm. a) tr. ř. a čl. IV odst. 1 písm. a) rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 8. 5. 1985.

V písemném odůvodnění podaného mimořádného opravného prostředku stěžovatel především připomenul jak shora již citovaný pravomocný odsuzující rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4, tak rovněž pravomocné usnesení téhož obvodního soudu, kterým bylo rozhodnuto o účasti obviněného J. K. na amnestii prezidenta republiky vyhlášené dne 27. 10. 1988.

K tomuto amnestijnímu rozhodnutí přitom stěžovatel podotkl, že výrok usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 1. 2. 1989 sp. zn. 5 T 61/82 sice neobsahuje zmínku o tom, že prominutý trest odnětí svobody ve výměře dvou let byl uložen jako trest úhrnný i za trestný čin únosu podle § 216

odst. 1 tr. zák. Z věcného hlediska je ovšem výrok o prominutí celého uloženého (a nevykonaného) trestu podle názoru stěžovatele správný, neboť na trestný čin únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák., v tehdy platném znění, se vztahovalo agraciační ustanovení článku I odst. 1 písm. a) rozhodnutí o amnestii, přičemž obviněný J. K. nebyl z účasti na ní vyloučen ani žádným z ustanovení článku V rozhodnutí o této amnestii ze dne 27. 10. 1988.

Ohledně dalšího pravomocného usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 7. 11. 1991 sp. zn. Rt 1293/91, výslovně napadeného podanou stížností pro porušení zákona, stěžovatel v první řadě uvedl, že podle § 2 odst. 1 zákona o soudní rehabilitaci má zrušení původních pravomocných odsuzujících rozhodnutí, jakož i rozhodnutí na ně obsahově navazujících, účinky „ex tunc“, navozuje se tedy právní stav, jako by tato rozhodnutí vydána nebyla.

Jestliže tedy Obvodní soud pro Prahu 4 citovaným usnesením v souladu se zákonem prohlásil za zrušený výrok o vině obviněného J. K. trestným činem opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. z rozsudku téhož soudu ze dne 31. 1. 1982 sp. zn. 5 T 61/82, a tedy i celý výrok o trestu z tohoto rozsudku, jakož i rozhodnutí o účasti obviněného J. K. na amnestii ze dne 27. 10. 1988, vznikl tak podle mínění stěžovatele právní stav, že z citovaného rozsudku zůstal nedotčen pouze pravomocný výrok o vině obviněného J. K. trestným činem únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák.

Před rozhodnutím o stanovení přiměřeného trestu podle § 2 odst. 2 věta druhá zákona o soudní rehabilitaci však měl obvodní soud podle stěžovatele zvážit, zda dalšímu řízení ohledně tohoto trestného činu nebrání zákonná překážka. Pokud by tak učinil, zjistil by podle stěžovatele, že touto překážkou je ustanovení článku IV odst. 1 písm. a) rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 8. 5. 1985, jímž bylo nařízeno, aby nebylo zahajováno, a bylo-li již zahájeno, aby bylo zastaveno trestní stíhání pro přečiny a pro úmyslné trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud na ně byl stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující jeden rok.

Na trestný čin únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák. tehdy platný trestní zákon stanovil trest odnětí svobody „až na jeden rok“. Tohoto trestného činu se obviněný J. K. dopustil dne 15. 5. 1980 a tudíž se na něho citované aboliční ustanovení podle názoru stěžovatele vztahovalo. Z účasti na amnestii ze dne 8. 5. 1985 nebyl při rozhodování Obvodního soudu pro Prahu 4 dne 7. 11. 1991 obviněný J. K. podle stěžovatele vyloučen ani žádným z ustanovení jejího článku V, neboť, jak již bylo uvedeno, odsuzující rozhodnutí pro sbíhající se trestný čin opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. bylo ustanovením § 2 odst. 1 zákona o soudní rehabilitaci zrušeno s účinkem „ex tunc“.

V době rozhodování Obvodního soudu pro Prahu 4 ve věci sp. zn. Rt 1293/91 o stanovení přiměřeného trestu za rehabilitací nedotčený trestný čin únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák. bylo tedy podle názoru stěžovatele trestní stíhání pro tento skutek ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a) tr. ř. nepřijatelné a obvodní soud měl podle § 223 odst. 1 tr. ř. per analogiam trestní stíhání obviněného J. K. pro tento skutek zastavit.

Důvody pro podání stížnosti pro porušení zákona proti výroku o trestu (ust. § 266 odst. 2 tr. ř.) shledal stěžovatel naplněny již tím, že samotné rozhodování o stanovení trestu bylo podle něho nepřijatelné.

Ze shora uvedených důvodů ministr spravedlnosti České republiky navrhl, aby Vrchní soud v Praze vyslovil, že stížností napadeným pravomocným usnesením Obvodního soudu pro Prahu 4, pokud jím byl obviněnému J. K. za rehabilitací podle § 2 odst. 1 zákona o soudní rehabilitaci nedotčený trestný čin únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák., v tehdy platném znění, stanoven trest, byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 2 věty druhé zákona o soudní rehabilitaci, ve vztahu k ustanovením § 223 odst. 1 tr. ř. per analogiam, § 11 odst. 1 písm. a) tr. ř. a článku IV odst. 1 písm. a) rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 8. 5. 1985, a to v neprospěch obviněného J. K., aby vrchní soud

napadené rozhodnutí ve vytykaném rozsahu zrušil a aby dále postupoval podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Vrchní soud v Praze přezkoumal na podkladě podané stížnosti pro porušení zákona v souladu s ustanovením § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo, zabýval se přitom i vadami stěžovatelem výslovně nenamítanými, a shledal, že zákon v neprospěch obviněného J. K. porušen nebyl.

Tento závěr má svůj základ v tom, že senát Vrchního soudu v Praze, který o stížnosti rozhodoval, se neztotožnil s právní konstrukcí stěžovatele, založenou na právním názoru, že na trestný čin únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák., jímž byl obviněný J. K. uznán vinným, se vztahovalo aboliční ustanovení rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 8. 5. 1985, tedy článek IV odst. 1 písm. a) tohoto rozhodnutí.

Stěžovatel byl patrně v uvedeném směru ovlivněn právním názorem vyjádřeným v rozhodnutí publikovaném pod č. 18/1975 sb. rozh. tr., resp. ohledně řízení o stížnosti pro porušení zákona shodně pod č. 35/1992 sb. rozh. tr.

V citovaných judikátech je vyjádřena především myšlenka, že řízení a rozhodnutí o trestu je vzhledem k ustanovení § 122 odst. 1 tr. ř. součástí trestního stíhání (§ 12 odst. 10 tr. ř.), které tak nemůže v případě pachatele skončit dříve, než bylo pravomocně rozhodnuto o vině i trestu, popř. o upuštění od potrestání. V důsledku toho, jestliže odvolací soud zruší v odsuzujícím rozsudku pouze výrok o trestu a výrok o vině ponechá v právní moci a vrátí věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí jen v otázce trestu, neskončilo tím ještě trestní stíhání. Objeví-li se proto v tomto stádiu řízení důvod předpokládaný ustanovením § 11 odst. 1 tr. ř., pro který je nutno trestní stíhání zastavit, není pravomocný odsuzující výrok o vině překážkou pro zastavení trestního stíhání.

V této souvislosti je třeba dodat, že ani stěžovatel nepolemizuje s tím, že odsuzující rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 31. 3. 1982 sp. zn. 5 T 61/82 nabyt ohledně obviněného J. K. ve všech svých výrocích právní moci dne 23. 4. 1982. Uvedený rozsudek se tedy stal v souladu s ustanovením § 139 odst. 1 písm. b), alternativa sub aa) tr. ř. pravomocným a vykonatelným.

Stěžovatel ovšem nic nenamítá ani proti závěru, že právní moci výroku o vině obviněného J. K. trestným činem opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. a trestným činem únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák. se nijak nedotkla amnestie prezidenta republiky ze dne 27. 10. 1988, resp. rozhodnutí o této amnestii, protože na trestní věc obviněného J. K. dopadalo výhradně agraciační ustanovení řešící otázku trestu.

Výrok o vině byl modifikován teprve pravomocným usnesením Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 7. 11. 1991 sp. zn. Rt 1293/91, a to konkrétně tou jeho částí, kterou byl podle § 2 odst. 1 písm. d) zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, zrušen výrok o vině obviněného J. K. trestným činem opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák., a stejně tak byla zrušena i všechna rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující k datu jejich vydání (skutečně tedy „ex tunc“), a trestní stíhání pro tento trestný čin bylo podle § 2 odst. 2 citovaného zákona zastaveno.

Je třeba si tedy bedlivě povšimnout zejména toho, že trestní stíhání obviněného J. K. bylo ve smyslu § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. zastaveno výhradně pro trestný čin opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák., nikoli pro skutek takto či jinak kvalifikovaný, a také výrok o vině původního odsuzujícího rozsudku byl zrušen výhradně ohledně tohoto trestného činu.

Ani s tímto závěrem však není stěžovatel v rozporu a souhlasí s tím, že pravomocný výrok o vině obviněného J. K. trestným činem únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák. zůstal uvedeným rehabilitačním rozhodnutím nedotčen.

Stěžovatel má ovšem zcela zjevně za to, že o tomto trestném činu mělo být vedeno s procesními účinky „ex tunc“ další řízení, a z toho důvodu se také domáhá aplikace aboličního ustanovení rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 8. 5. 1985.

Tento názor však podkládá vrchní soud za nesprávný.

Ve skutečnosti však tento soud zákonným postupem podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, neukládal trest podle obecných zásad stanovených v ust. § 31 a násl. tr. zák., ani nevycházel ze společných ustanovení o trestech, zakotvených v ustanovení § 23 a násl. tr. zák., nýbrž podle shora citovaného ustanovení zákona o soudní rehabilitaci trest stanovil, ovšem toliko s přihlédnutím k vzájemnému poměru závažnosti rehabilitovaného trestného činu opuštění republiky podle § 109 odst. 2 tr. zák. a trestného činu únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák. rehabilitací nedotčeného a (dle odůvodnění usnesení) i k okolnostem případu.

V daném případě tudíž nedošlo k novému projednání a rozhodování věci, byť jen v otázce trestu, a nedošlo tak ani k řízení a rozhodnutí o trestu, které by bylo součástí trestního stíhání ve smyslu § 12 odst. 10 tr. ř.

Obvodní soud pro Prahu 4 proto zákonně a správně postupoval podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. a právem uvažoval o stanovení trestu za rehabilitací nedotčený trestný čin únosu podle § 216 odst. 1 tr. zák. odpovídajícího hlediskům citovaného zákona o soudní rehabilitaci.

Vrchní soud v Praze tudíž nepřisvědčil stěžovateli ani v tom, že již samotné rozhodování obvodního soudu o stanovení trestu bylo nepřípustné. ?